

Ribe Træskibslaug har sat mange skibe i søen de seneste ti år

Jubilæum: I marts 2013 blev Ribe Træskibslaug stiftet i Nordens ældste by. Laugets medlemmer har i løbet af de ti år renoveret og repareret mange gamle træskibe, bygget flere nye og samtidig markeret sig ud over bygrænsen med et vigtigt bidrag til at vedligeholde dansk træskibstradition.

Af Ole Maass

På en tropevarm tirsdag i juni skinner solen ubønhørligt fra den blå sommer-himmel uden for den store maskinhal på Industrivej i Ribe, som udgør Ribe Træskibslaug's faste base, "Værftet". Her har medlemmerne af træskibslauget de seneste ti år har udfoldet sig med værktøj, knofedt, godt humør og ditto sammenhold. Alt sammen elementer i fortællingen om de første ti år af træskibslaugets eksistens, som i maj i år blev markeret med et velbesøgt åbent hus-arrangement til markering af træskibslaugets første runde jubilæum.

Denne tirsdag er temperaturen inden døre i værfts-hallen mere afsvalede og behagelig end uden for, og laugets oldermann Preben Glud med den velkendte pibe i munden tager sammen med Victor Pedersen imod journalisten, som fulgte laugets aktiviteter tæt de første syv år af af dets levetid – til journalisten gik på efterløn i forsommeren 2020. Da coronaen hærgede Danmark, og der blev skruet ned for aktiviteterne i både Ribe Træskibslaug og samfundet generelt.

Stabilt medlemstal

Det er historie nu. Nu er træskibslauget tilbage ved fuld styrke, understreger Preben Glud. -Da vi stiftede lauget i marts 2013 var vi 40-50 stykker. Det medlemstal har ligget stabilt, så vi er lige så mange nu. Nogle er af naturlige årsager faldet fra. Andre er kommet til. Den yngste er vel i slutningen af 50'erne. Det ældste medlem har rundet de 80 år. Vi er fem-seks stykker, som er aktive som kommer her på værftet mere eller mindre dagligt. Men vi kan sagtens aktivere nogle af de andre, når der er brug for hjælpende hænder, fortæller Preben Glud.

Denne tirsdag i juni er der god plads i den stor industrihal. Flere forskellige skibsprojekter er gjort færdig, og det er kun den fine lille trøjolle fra 30'erne, som Victor Pedersen står og arbejder med – en fladbundet pram med dam i – som fylder op i det ene hjørne. Jollen ejes af træskibslaugets kasserer Per Sleimann, men i træskibslauget hjælper man hinanden, så denne dag er det Victor, som bruger sin håndværksmæssige kunnen til renoveringen af jollen.

Største projekt

I løbet af laugets ti år har medlemmerne i både overført og bogstavelig forstand fået sat mange skibe i søen.

-Det er os, som sørger for den løbende vedligehold med pasning og renovering af Johanne Dan, som sidste år havde 50 års jubilæum. Foreningen Gammelt Præg ejer skibet, og når der skal skiftes mast, bom, gaffel og sværd skal båden på værft. Det har den været i Egersund. De meget omfattende reparationer kan vi ikke klare, men det daglige vedligehold og opsyn med båden, som ligger ved Skibbroen og er ét af Ribes vartegn, tager vi os af, fortæller Preben Glud.

For laugets medlemmer har det største projekt i løbet af de ti år dog været renoveringen af af everten Karen af Mandø, som i mange år stod klodset op på Mandø. I efteråret 2016 blev båden kørt på værft i Egersund efter, at den forinden havde fået Skibsbevaringsfondens ord for, at den var bevaringsværdig. Karen af Mandø spillede både i 30'erne og under 2. verdenskrig en betydelig rolle for beboerne på Mandø som fragtskib med kul, koks og købmandsvarer til Mandø-boerne, og båden som var ejet af Knud Hansen – kendt som Knud Skipper – kom også til at spille en afgørende rolle under 2. verdenskrig, da et besætningsmedlem fra et canadisk fly i allieret tjeneste, som blev skudt ned tæt ved Mandø, blev reddet da han i nattens mulm og mørke blev sejlet til Esbjerg i Karen af Mandø – uden at den tyske besættelsesmagt opdagede noget.

Mange penge

Medlemmerne af Ribe Træskibslaug har selv bidraget med arbejdskraft og indsamlede midler til en værdi af mere end 400.000 kroner til istandsættelsen af Karen af Mandø, men det er i kraft af støtte fra en række fonde, at det er lykkedes for træskibslauget at skaffe de millioner af kroner der skulle til for at lauget i december 2022 kunne færdiggøre renoveringen af den godt ni bruttotons tunge og knap 11 meter lange evert. Båden fik igen vand under kølen, og lige nu ligger Karen af Mandø ved Esbjerg Strand. Men står det til træskibslauget er bådens rette placering ved Kammerslusen. Der er dog diverse formalia, som skal afklares, før det bliver en realitet.

Karen af Mandø er laugets hidtil største projekt, men ellers har laugets medlemmer haft fingrene i mange forskellige typer af både.

-I 2019 byggede vi en Højer Marskbåd til Højer Håndværkerfestival. Vi har renoveret Ole Jørgensens båd, som er en norsk snekke, som blev meget flot lakeret. Vi har lavet lanternekasser til Fulton, og vi har nybygget to kaner, ligesom vi har totalrenoveret kadrejerjollen Frida, som ligger i Ribe Å. Blandt laugets medlemmer har vi folk med mange forskellige talenter. Nogen er gode til træarbejdet, andre er dygtige til smedearbejdet, og så har vi nogen som har forstand på tovværk. Vi har samtidig et stort netværk af folk, som er klar til at hjælpe os. Vi gør det her både for vores egen skyld, men også for at være med til at gøre Ribe endnu mere attraktiv for både indbyggerne i byen og for turisterne, siger Preben Glud.

Da træskibslauget blev stiftet i 2013 var det med visionen om at etablere et arbejdende

træskibsværft centralt i byen – ved Skibbroen. Den vision er ikke død, men oldermann Preben Glud erkender, at det er et projekt, som ikke står lige for at blive realiseret. -Det er stadig vores mål, og det kan blive en kæmpe gevinst for Ribe. Men vi ved godt, at det kræver både kommunal opbakning og mange millioner kroner i støtte fra fonde for, at det kan blive til noget, siger han.

Franske bådebyggere

De erfarne gutter i Ribe Træskibslaug har i årenes løb også haft tid og kræfter i overskud til at lære fra sig.

Fra 2015 til 2018 havde de således hver år i en periode på fire-fem uger et par unge franske bådebyggere fra Bretagne på praktikophold i Ribe.

-Vi har i Danmark en stærk og årelang tradition for bygning og renovering af træbåde. De færdigheder vi har ville vi gerne give fra os, og det har franskmændene benyttet sig af. Vi har også været nede og besøge dem på deres værft i Bretagne, og på den måde kan vi give vores viden og erfaringer videre til de kommende generationer. Det har også stor værdi for os, konstaterer oldermannen i Ribe Træskibslaug.

Apropos de kommende generationer. Her er laugets største udfordring.

-Det er der ingen tvivl om. Vi der er med er jo ved at være lidt oppe i årene. Vi brænder for det, men vi har brug for at få nogle yngre kræfter med. Vi har ikke knækket koden til, hvordan vi får det, men det bliver noget af det vi skal arbejde målrettet på i de kommende år, siger Preben Glud med et eftertænksomt blik. Mens han tager endnu et sug på den uundværlige pibe, som synes at være en lige så stor del af oldermannens uniform, som den blå kedeldragt han normalt har på, når han udfolder sig i værftshallen på Industrivej.

Faktaboks:

Læs mere om Ribe Træskibslaug på hjemmesiden: www.ribe-traeskibslaug.dk. Og på facebook, hvor du skriver Ribe Træskibslaug i søgefeltet. Ribe Træskibslaug har et vidt forgrenet samarbejde med andre danske træskibsværfter og træskibslaug gennem den landsdækkende Træskibs Sammenslutningen. Oldermann Preben Glud sidder desuden på vegne af Ribe Træskibslaug i bestyrelsen for Skibsbevaringsfonden, som er det organ der blandt andet vurderer om gamle træskibe er bevaringsværdige.

Billedtekster:

foto 1:

Medlem af Ribe Træskibslaug Victor Pedersen er ferm på fingrene. Han er her i gang med at renovere en lille træjolle, en fladbundet pram fra 1930'erne. Foto: Ole Maass.

Foto 2:

Ribe Træskibslaug har med jævne mellemrum besøg af skoleklasser, som får viden om at

bygge og renovere fine gamle træskibe. Hertil har de en lille model af et træskib, som Victor Pedersen her viser frem, mens oldermand Preben Glud bapper på sin uundværlige pibe. Foto: Ole Maass.

Foto 3:

Oldermand Preben Glud er ombord i det lille styrhus, som med ægte motorlyd kan bruges til at anskueliggøre lyden af en ”tøffende” træbåd. Det lille styrhus har blandt andet flere gange været brugt, når der har været afviklet Maritim dag i Ribe. Foto: Ole Maass.